

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **K/18010.**

Benyújtás dátuma: **2022-01-13 21:09**

Parlex azonosító: **1JXICGBL0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Bangóné Borbély Ildikó (MSZP)**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 7. cikk (1)-(2) bekezdése, valamint az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése alapján írásbeli választ igénylő kérdést kívánok benyújtani

Az írásbeli választ igénylő kérdés címzettje: **Gulyás Gergely, Miniszterelnökséget vezető miniszter**

Az írásbeli választ igénylő kérdés címe: "**Mennyi anya neveli ma ellátás nélkül gyermekét?**"

Tisztelt Miniszter Úr!

A napokban jelent meg a KSH Népeségtudományi Kutatóintézet friss tanulmánykötete, a Demográfiai Portré 2021. Ebben számos érdekes tanulmány mellett a családtámogatásokról is olvashatunk egy elemzést. Makay Zsuzsa cikkében kitér egy fontos problémára, ami a gyed igénybevételevel kapcsolatos, és ami súlyosan érinti az anyákat.

A gyed extra egyik fontos újítása volt, hogy akár teljes munkaidőben is lehet dolgozni az ellátás igénybevétele mellett. Ezzel megnyílt a terep az apák előtt is, mivel korábban csak az kaphatta az ellátást, aki felfüggesztette munkaviszonyát, ez pedig jellemzően az anya volt. Amióta nem kell szüneteltetni a munkaviszonyt, azóta sok esetben jobban megéri az apáknak felvenni az ellátást.

Az utóbbi években, az éves zárszámadások Egészségbiztosítási Alapról szóló fejezetében is olvashattunk arról, hogy egyre növekszik az apák aránya a gyedet igénybe vevők között. Ez akár jó hír is lehetne, de sajnos ez nem jelenti automatikusan azt, hogy az apák maradnak otthon a gyermekükkel, mindössze csak azt mutatja, hogy sok család él azzal a szabályozás adta lehetőséggel, hogy bármelyik (akár dolgozó) szülő kérheti a gyedet.

Mivel sokszor az apáknak jobb a munkaerő-piaci helyzetük, és/vagy magasabb a keresetük ezért ők tudják, illetve nekik érdemes igényelni az ellátást. (A NEAK adatai érzékeltetik a bérkülönbségeket: 2019-ben az apák 47%-a kapott maximum összegben gyedet, az anyáknál ez csak 26% volt.) Ez a gazdaságilag racionális lépés viszont sokszor azzal jár együtt, hogy így is az anya marad otthon a gyermekkel, de már ellátás nélkül. Akinek pedig nincs biztosítási jogviszonya, az egészségügyi

ellátásra sem jogosult, ha csak nem fizeti meg maga után minden hónapban az egészségügyi szolgáltatási járulékot.

A NEAK adatai szerint 2019-ben közel 105 ezer ellátott közül kb. 13 500 fő volt az apák száma. A 2020. évről szóló zárszámadásban azonban ennél magasabb szám szerepel: „Míg 2019-ben 21 936 apa vette igénybe a GYED-et, addig 2020-ban már 22 280 fő (2019-ben a GYED mellett munkát végző apák száma 14 805 fő volt, addig ez a szám 2020-ra 15 972 főre emelkedett).” Mindez azt is jelenti, hogy hat-hétezer anya (ha nem egyedülálló apákról van szó) úgy maradt otthon a gyermekével, hogy nagy valószínűséggel nem kapott semmilyen ellátást, és talán egészségügyi ellátásra sem volt jogosult.

Erre a fontos jelenségre, illetve annak területi dimenziójára hívta fel a figyelmet a már említett tanulmány is: „A jelenség területi megoszlását nézve kiderül, hogy a férfiak gyedigénybevétele egyes hátrányos helyzetű járásokban roppant magas. (...) Emellett az is látszik, hogy míg országos átlagban a férfiak 47%-a, a nőknek pedig 26%-a részesül a maximális gyedösszegben, azokban a járásokban, ahol a legmagasabbak a férfi igénybevételi részesedések, ezek az arányok sokkal alacsonyabbak: a kiemelt tíz hátrányos helyzetű járásban jellemzően a nők mintegy tizede, míg a férfiak negyede részesül a maximális összegben.

A számok alapján valószínűsíthető, hogy a férfiak ott igénylik magasabb arányban a gyedet, ahol az alacsony bérek miatt erőteljesebben számít, hogy kinek a keresete után folyósítják, tehát a család jobban jár, ha az apa bére után részesülnek a gyedben. Illetve ott, ahol munkaviszony hiányában az anyák egy része valószínűleg nem is jogosult az ellátásra, és így meglévő munkaviszony és saját jogon járó támogatás nélkül marad otthon a gyermekkel. Ez bizonytalan és kiszolgáltatott helyzetet teremthet, főleg ha nem biztosított és nem fizeti az egészségügyi szolgáltatási járulékot sem. Ezen feltételezések igazolására vagy elvetésére részletesebb adatokra lenne szükség.”

Mindezek miatt kérdezem:

- **Mennyi anya neveli ma ellátás nélkül gyermekét? Hogyan néz ki ez a gyedben részesülő családok esetében? Mit mutatnak a területi adatok?**
- **Mennyi gyedben részesülő családban fizet az anya maga után egészségügyi szolgáltatási járulékot? Mit mutatnak a területi adatok?**
- **Vizsgálták-e, hogy a fent említett folyamatoknak milyen hatása van az anyák jövedelmi, munkaerő-piaci helyzetére?**
- **A gyed extra hatására az anyák mekkora hányada ment vissza a munkahelyére a gyermek kétéves kora előtt dolgozni? Milyen hatással volt az intézkedés a nők munkavállalására?**

Budapest, 2022. január 13.

Bangóné Borbély Ildikó

országgyűlési képviselő

(MSZP)